

Bölüm 3

MANİSA/DAMATLI KÖYÜ CAMİİ TEMELİNDE XVIII-XIX. YÜZYIL BEZEME ÜSLUBUNUN DEĞERLENDİRMESİ

Fazilet KOÇYİĞİT¹

GİRİŞ

Sosyal bir varlık olan insan, var olduğu sürece hayatın her alanında etkileyen ve etkilenen bir faktör olmuştur. Yaşam koşullarının şekillenmesinden, estetik değerlerimizin sürekli bir farklılık arz etmesine kadar geçen süreçte bu faktörün yönlendirici etkilerini görmekteyiz. Özellikle sanat söz konusu olduğunda; etkileyen ve etkilenen faktörü, moda diye tanımlayabileceğimiz kitlesel değişimlere sebep olmuştur.

XVIII ve XIX. yüzyıllar, tüm dünyada sosyal, ekonomik ve sanat alanlarında değişimlerin yaşandığı yüzyıllar olmuştur. Hatta bu değişimler XX. Yüzyılda da etkilerini sürdürmeye devam etmiş ve eş zamanlarda birbirine zıt akımların bir arada yer aldığı bir süreç yaşanmıştır.

Tüm dünyayı etkisi altına alan bu değişim rüzgârları, kaçınılmaz bir şekilde Osmanlı Devleti'ni de etkisi altına almış ve Osmanlı Sanatının, özellikle bezeme sözlüğüne yeni motiflerin girdiği gözlenmiştir. Kesin bir çizgi şeklinde ayırt edilememekle birlikte bu değişimin etkileri, XVIII. Yüzyılın ikinci yarısından sonra hissedilir bir şekilde kendisini göstermiştir. Bu çalışmada, bir XIX. yüzyıl eseri olan Damatlı Köyü Camii temelinde, XVIII-

---

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Amasya Üniversitesi, fazilet.kocyigit@amasya.edu.tr

KAYNAKÇA

- Akok, M. (1946). "Kastamonu'nun Kasaba Köyünde Candarlıođlu Mahmud Bey Camii", *Belleten*, X, 293-302.
- al, H. (2000). *Niđe Őehrindeki Ahřap Tavanlı Camiler ve Mescidler*, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınvevi.
- Deniz, B. (2016). "Aksaray'da (Niđe) Ahřap Stnlu İki Köy Camii" *Sanat Tarihi Dergisi*, 4, 19-56.
- Denktař, M. (2004). "Pınarbaşı-Uzunyayla'daki Ahřap Direkli Camiler", *Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 53-89.
- Duran, R. (1985). "Konya Saraynnde  Ahřap Cami", *Vakıflar Dergisi*, XIX, 47-62.
- Eyice, S. (2002), "Batı Sanat Akımlarının Deđiřtirdiđi Osmanlı Dönemi Türk Sanatı", *Türkler*, C:XV, Ankara, s.288-307.
- Koçyigit, F. (2019), "Amasyada Ahřap Tavanlı İki Cami rneđi: Őıhlar ve Kızıl-kışlacık Köyü Camileri", *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C:VIII, No.II, s.1641-1658.
- Kuban, D. (1993), "Barok Mimari", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, C:II, İstanbul, s.61-65.
- Kuban, D. (1995), "III. Ahmet Döneminden Bu Yana Osmanlı Sanatında Batı Etkisi" *Türk ve İslam Sanatı zerine Denemeler*, İstanbul.
- Kuran, A. (1972). "Anadolu'da Ahřap Stnlu Selçuklu Mimarisi", *Malazgirt Armađanı*, 179-186.
- dekan, A. Akşın, S. (2000), *Türkiye Tarihi 3 Osmanlı Devleti 1600-1908*, İstanbul.
- dekan, A. (2001). "Anadolu Selçuklu ağında Mukarnas Bezeme", *Selçuklu ağında Anadolu Sanatı*, İstanbul, s.329-335.
- Tay, L. (2017). "Kırřehir Mucur Camileri", *SD Art-E, Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi*, X, 691-729.
- Uysal, Z. (2014). "18. Yüzyıldan Ahřap Direkli İki Cami", *Turkish Studies*, 9, 1107-1123.
- Yavuz, M. (2009). "Dođu Karadeniz Köy Camilerinde Bezeme Anlayışı", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2/6, 306-322.